

EUROPEES PARLEMENT

2004



2009

Commissie juridische zaken

VOORLOPIGE VERSIE
2003/0168(COD)

11.11 2004

*****I**

ONTWERPVERSLAG

over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende het recht dat van toepassing is op niet-contractuele verbintenissen ("Rome II")
(COM(2003)0427 – C5-0338/2003 – 2003/0168(COD))

Commissie juridische zaken

Rapporteur: Diana Wallis

Verklaring van de gebruikte tekens

- * Raadplegingsprocedure
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen
- **I Samenwerkingsprocedure (eerste lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen
- **II Samenwerkingsprocedure (tweede lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen voor de goedkeuring van het gemeenschappelijk standpunt
Meerderheid van de leden van het Parlement voor de verwerping of amendering van het gemeenschappelijk standpunt
- *** Instemming
Meerderheid van de leden van het Parlement, behalve in de in de artikelen 105, 107, 161 en 300 van het EG-Verdrag en in artikel 7 van het EU-Verdrag bedoelde gevallen
- ***I Medebeslissingsprocedure (eerste lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen
- ***II Medebeslissingsprocedure (tweede lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen voor de goedkeuring van het gemeenschappelijk standpunt
Meerderheid van de leden van het Parlement voor de verwerping of amendering van het gemeenschappelijk standpunt
- ***III Medebeslissingsprocedure (derde lezing)
Meerderheid van de uitgebrachte stemmen voor de goedkeuring van de gemeenschappelijke ontwerp tekst

(De aangeduide procedure is gebaseerd op de door de Commissie voorgestelde rechtsgrondslag.)

Amendementen op wetsteksten

Door het Parlement aangebrachte wijzigingen worden in vet cursief aangegeven. De markering in mager cursief is een aanwijzing voor de technische diensten en betreft passages in de wetstekst waarvoor een correctie wordt voorgesteld (bijvoorbeeld aperte fouten of weglatingen in een taalversie). Dergelijke correcties moeten worden goedgekeurd door de betrokken technische diensten.

INHOUD

	Blz.
ONTWERPWETGEVINGSRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	5
TOELICHTING	31
ADVIES VAN DE COMMISSIE BURGERLIJKE VRIJHEDEN, JUSTITIE EN BINNENLANDSE ZAKEN	
ADVIES VAN DE	

ONTWERPWETGEVINGSRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende het recht dat van toepassing is op niet-contractuele verbintenissen ("Rome II")

(COM(2003)0427 – C5-0338/2003 – 2003/0168(COD))

(Medebeslissingsprocedure: eerste lezing)

Het Europees Parlement,

- gezien het voorstel van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad (COM(2003)0427)¹,
 - gelet op artikel 251, lid 2 en artikel 61, onder c) van het EG-Verdrag, op grond waarvan het voorstel door de Commissie bij het Parlement is ingediend (C5-0338/2003),
 - gelet op artikel 51 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie juridische zaken en de adviezen van de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken en de Commissie ... (A6-0000/2004),
1. hecht zijn goedkeuring aan het Commissievoorstel, als geamendeerd door het Parlement;
 2. verzoekt om hernieuwde voorlegging indien de Commissie voornemens is ingrijpende wijzigingen in dit voorstel aan te brengen of dit door een nieuwe tekst te vervangen;
 3. verzoekt zijn Voorzitter het standpunt van het Parlement te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendementen van het Parlement

Amendement 1
Overweging 5

(5) Het toepassingsgebied van *de* verordening *moet* zodanig worden vastgesteld dat de samenhang met Verordening (EG) nr. 44/2001 *en het Verdrag van Rome van 1980* wordt verzekerd.

(5) Het toepassingsgebied *en de bepalingen* van *deze* verordening *moeten* zodanig worden vastgesteld dat de samenhang met Verordening (EG) nr. 44/2001 *van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken en Verordening (EG) nr. ../... betreffende het recht dat van toepassing is op*

¹ PB C ../Nog niet in het PB gepubliceerd.

**verbintenissen uit overeenkomst
("Rome I") wordt verzekerd.**

Motivering

Het spreekt vanzelf dat de verordening niet alleen in overeenstemming moet zijn met Verdrag van Rome van 1980, dat gehandhaafd blijft, omdat Denemarken geen deel wenst te hebben aan de vaststelling van de verordening, maar ook met de nieuwe verordening die uit het Rome I-project zal voortvloeien.

Amendement 2
Overweging 5 bis (nieuw)

(5 bis) Het streven naar samenhang in het Gemeenschapsrecht vereist dat deze verordening geen afbreuk doet aan de bepalingen in instrumenten van afgeleid recht, buiten deze verordening, die regelen welk recht van toepassing is of die een invloed hebben op het recht dat van toepassing is, zoals collisieregels op specifieke gebieden, communautaire bepalingen van bijzonder dwingend recht, en de specifieke beginselen van de interne markt. Uiteindelijk moet de verordening aan de juiste werking van de interne markt ten goede komen, met name aan het vrije verkeer van goederen en diensten.

Motivering

Dit amendement, overgenomen van de formulering van overweging 19 in het voorstel van de Commissie, moet worden gelezen in samenhang met het amendement op artikel 1 (materiële werksfeer, dat zou moeten worden gelezen als "inhoudelijke werksfeer"). Het is van essentieel belang dat de bepalingen van deze verordening geen afbreuk doen aan de juiste werking van de interne markt.

Amendement 3
Overweging 7

(7) Weliswaar vormt het lex loci delicti commissi-beginsel in nagenoeg alle lidstaten de basisregel met betrekking tot niet-contractuele verbintenissen, maar

(7) Het is noodzakelijk dat collisieregels in alle lidstaten een zo uniform mogelijk karakter hebben om rechtsonzekerheid tot een minimum te beperken. Maar de

wanneer de elementen van de zaak verspreid zijn over meerdere lidstaten, leidt de concrete toepassing van dit principe niettemin tot verschillende oplossingen. Dit zorgt voor rechtsonzekerheid.

noodzaak van rechtszekerheid moet altijd ondergeschikt blijven aan de allesoverheersende noodzaak in individuele gevallen recht te spreken, en derhalve moeten de rechtbanken discretionaire bevoegdheden kunnen uitoefenen.

Motivering

*Hoewel het op het eerste gezicht aantrekkelijk lijkt om in principe als oplossing te kiezen voor de *lex loci delicti commissi*, moet er meer flexibiliteit in de voorschriften worden ingebouwd teneinde rechtbanken de mogelijkheid te bieden in individuele gevallen recht te spreken.*

Amendement 4 Overweging 8

*(8) De eenvormige regel moet de voorspelbaarheid van rechterlijke uitspraken vergroten en een billijk evenwicht garanderen tussen de belangen van de persoon die aansprakelijk wordt gesteld en die van de persoon die schade lijdt. **De aanknopng met het land van de plaats waar de directe schade zich heeft voorgedaan (lex loci delicti commissi) zorgt voor een billijk evenwicht tussen de belangen van de persoon die de schade veroorzaakt en van de persoon die schade lijdt, en ligt tevens in de lijn van de moderne opvatting van het aansprakelijkheidsrecht en van de ontwikkeling van stelsels van schuldloze aansprakelijkheid.***

*(8) Deze verordening dient de voorspelbaarheid van rechterlijke uitspraken **te** vergroten en een billijk evenwicht **te** garanderen tussen de belangen van de persoon die aansprakelijk wordt gesteld en die van de persoon die schade lijdt.*

Motivering

Zie de motivering bij het amendement op overweging 7. Het is bovendien niet duidelijk wat de "moderne opvatting van het aansprakelijkheidsrecht" inhoudt. Ook lijkt verwijzing naar stelsels van schuldloze aansprakelijkheid niet nodig.

Amendement 5 Overweging 9

(9) Er dient te worden voorzien in specifieke regels voor bijzondere soorten van onrechtmatige daad waarvoor op

Schrappen

grond van de algemene regel geen billijk evenwicht kan worden bereikt tussen de in het geding zijnde belangen.

Motivering

Deze overweging is gezien de nieuwe benadering waarvoor hier wordt gekozen, overbodig.

Amendement 6
Overweging 9 bis (nieuw)

(9 bis) Bij het bepalen van het toepasselijk recht moet ook de noodzaak van waarborging van een hoog niveau van consumentenbescherming voor ogen worden gehouden.

Amendement 7
Overweging 10

(10) Inzake de aansprakelijkheid voor producten met gebreken moet de collisionregel beantwoorden aan doelstellingen zoals een billijke verdeling van de risico's die verbonden zijn aan een moderne samenleving die wordt gekenmerkt door een hoge graad van technologisering, bescherming van de gezondheid van de consument, streven naar vernieuwing, het garanderen van niet-vervalste concurrentie en vergemakkelijking van het handelsverkeer. Aanknoping met het recht van de gewone verblijfplaats van de persoon die schade lijdt, in combinatie met een clause inzake voorspelbaarheid, biedt in het licht van deze doelstellingen een evenwichtige oplossing.

Schrappen

Motivering

De algemene bepalingen geven voldoende uitsluitel voor gevallen van productaansprakelijkheid.

Amendement 8
Overweging 11

(11) Inzake oneerlijke concurrentie moet de collisieregels bescherming bieden aan concurrenten, consumenten en het publiek in het algemeen, en tevens garant staan voor het goed functioneren van de markteconomie. Door aanknoping met het recht van de markt waarop de gevolgen zich doen gevoelen, kunnen deze doelstellingen worden bereikt, behalve in bijzondere gevallen die de toepassing van andere regels rechtvaardigen.

Schrappen

Motivering

De algemene bepalingen geven voldoende uitsluiting voor gevallen van oneerlijke concurrentie. Bovendien is niet duidelijk wat precies wordt bedoeld met "oneerlijke concurrentie". Indien ervan uit wordt gegaan dat een speciale regel noodzakelijk is voor kwesties "inzake oneerlijke concurrentie", moet daarvoor een definitie worden opgenomen.

Amendement 9
Overweging 12

(12) Gelet op het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van de Raad van Europa moet in de collisieregels een billijk evenwicht inzake inbreuken op de persoonlijke levenssfeer of op de persoonlijkheidsrechten tot uiting komen. De inachtneming van de in de lidstaten geldende fundamentele beginselen op het gebied van de persvrijheid moet met een specifieke beschermende bepaling worden gegarandeerd.

(12) Een specifieke regel is nodig voor inbreuken op de persoonlijke levenssfeer en op de persoonlijkheidsrechten, in het bijzonder wegens de rol van de media in de maatschappij en om recht te doen aan de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen¹. In het bijzonder kan een kennelijk nauwere band met een specifiek land worden aangenomen, met inachtneming van factoren als het land waarop de publicatie of de uitzending voornamelijk is gericht of de taal van de publicatie of uitzending of de verkoopvolumes of de luister- of kijkdichtheid in een bepaald land in verhouding tot de totale verkoopvolumes of luister- of kijkdichtheid. Hetzelfde geldt voor publicaties op Internet.

¹ *Zaak C-68/93, Fiona Shevill en anderen,*

Motivering

Zie motivering bij amendement op artikel 6.

Amendement 10

Overweging 13

(13) Met betrekking tot milieu-inbreuken biedt artikel 174 van het Verdrag – dat een hoog beschermingsniveau nastreeft en dat berust op het voorzorgsbeginsel en het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden, en het beginsel dat de vervuiler betaalt – een afdoende verantwoording voor de toepassing van het beginsel van voorrang voor de persoon die schade lijdt.

Schrappen

Motivering

De algemene bepalingen geven voldoende uitsluitel voor gevallen van milieu-inbreuken. Bovendien is niet duidelijk wat wordt bedoeld met "milieu-inbreuken" en moet het in deze verordening uitsluitend gaan om de vraag wat de toepasselijke wetgeving moet zijn en niet om de inhoudelijke wetgeving inzake milieuaansprakelijkheid. Indien ervan uit wordt gegaan dat een speciale bepaling voor "milieu-inbreuken" noodzakelijk is, moet daarvoor een definitie worden opgenomen.

Amendement 11

Overweging 14

(14) Ten aanzien van inbreuken op intellectuele-eigendomsrechten dient het algemeen erkende "*lex loci protectionis*"-beginsel te worden gehandhaafd. Voor de toepassing van deze verordening **wordt** onder intellectuele-eigendomsrechten verstaan: het auteursrecht, de naburige rechten, het *sui generis* recht inzake de bescherming van gegevensbestanden en de industriële-eigendomsrechten.

(14) Ten aanzien van inbreuken op intellectuele-eigendomsrechten dient het algemeen erkende "*lex loci protectionis*"-beginsel te worden gehandhaafd. ***In het geval van inbreuken via Internet of door middel van satellietuitzendingen dient de toepasselijke wetgeving die van het land van ontvangst te zijn.*** Voor de toepassing van deze verordening **dient** onder ***de term*** intellectuele-eigendomsrechten ***te worden*** verstaan: het auteursrecht ***en*** de naburige rechten, het *sui generis* recht inzake de bescherming van gegevensbestanden en de

industriële-eigendomsrechten.

Motivering

*Ter verduidelijking van de strekking van de uitdrukking *lex loci protectionis* in het geval van inbreuken via Internet of door satellietomroepen, en ter verbetering van de in de Engelse versie gebezigde terminologie.*

Amendement 12

Overweging 15

(15) Er dient te worden voorzien in **soortgelijke** regels voor **gevallen waarin schade wordt veroorzaakt door een feit dat geen onrechtmatige daad is, zoals** ongegronde verrijking of zaakwaarneming.

(15) Er dient te worden voorzien in **speciale** regels voor **aansprakelijkheid die voortvloeit uit** ongegronde verrijking of zaakwaarneming.

Motivering

Er moeten speciale regels worden vastgesteld voor niet-contractuele aansprakelijkheid die voortvloeit uit ongegronde verrijking of zaakwaarneming.

Amendement 13

Overweging 19

(19) Het streven naar samenhang in het gemeenschapsrecht vereist dat deze verordening geen afbreuk doet aan de bepalingen in de verdragen of in instrumenten van afgeleid recht, buiten deze verordening, die regelen welk recht van toepassing is of die een invloed hebben op het recht dat van toepassing is, zoals de collisioneregels op specifieke gebieden, de communautaire bepalingen van bijzonder dwingend recht, de regels betreffende de communautaire openbare orde of de beginselen die ten grondslag liggen aan de interne markt. Voorts is het niet de bedoeling dat deze verordening de goede werking van de interne markt, en met name het vrije verkeer van goederen en diensten, belemmert, en ook de tenuitvoerlegging van deze verordening mag hier niet toe leiden.

Schrappen

Motivering

Deze overweging is geamendeerd en nu ingevoegd als overweging 5 bis.

Amendement 14 Artikel 1, lid 2, letters d) en e)

d) de persoonlijke aansprakelijkheid van de vennoten en de organen voor de schulden van een vennootschap, een vereniging of een rechtspersoon en de persoonlijke aansprakelijkheid van de met het wettelijke toezicht op de boekhoudkundige bescheiden belaste personen;

e) niet-contractuele verbintenissen tussen de oprichters, de trustees en de begunstigden van een trust;

d) de persoonlijke aansprakelijkheid van de vennoten en de organen voor de schulden van een vennootschap, een vereniging of een rechtspersoon en de persoonlijke aansprakelijkheid van de met het wettelijke toezicht op de boekhoudkundige bescheiden belaste personen ***tegenover de gecontroleerde vennootschap en haar vennoten***;

e) niet-contractuele verbintenissen tussen de oprichters, de trustees en de begunstigden van een trust ***die door een wilsuïting in het leven is geroepen***;

Motivering

Het eerste onderdeel van het amendement is ingegeven door de vrees dat twee verschillende collisieregimes van toepassing zouden kunnen zijn, bijvoorbeeld wanneer een potentiële koper van een vennootschap de financiële adviseurs van de verkoper en de accountants van de vennootschap aansprakelijk stelt.

Het tweede onderdeel in verband met trusts dient ter vergroting van de samenhang met het Verdrag van Den Haag van 1985 inzake de erkenning van trusts, en ter voorkoming van problemen of verwarring doordat de trust in common-law rechtsstelsels ook wel wordt gebruikt als instrument om situaties als ongegronde verrijking tegen te gaan.

Amendement 15 Artikel 1, lid 2 bis (nieuw)

2 bis. Deze verordening laat de toepassing of vaststelling van besluiten van de instellingen van de Europese Gemeenschappen onverlet:

a) die voor bijzondere gebieden regels bevatten voor de oplossing van wetsconflicten met betrekking tot niet-contractuele verbintenissen, of

b) die regels vaststellen die van toepassing

zijn ongeacht welk nationaal recht krachtens deze verordening de betrokken niet-contractuele verbintenissen beheerst, of

c) die in de weg staan aan de toepassing van een bepaling of bepalingen van het recht van het land van de rechter of het door deze verordening aangewezen recht, of

d) die bepalingen vaststellen die moeten bijdragen aan de goede werking van de interne markt, voor zover zij niet in combinatie met de regels van internationaal privaatrecht kunnen worden toegepast.

Motivering

De inhoudelijke werkingsfeer van de verordening kan beter in een enkel artikel worden behandeld, waarin duidelijk wordt afgebakend waar het Gemeenschapsrecht in de plaats komt van de regels van internationaal privaatrecht. Het nieuwe streepje d) doelt op bestaande interne markt-instrumenten zoals de richtlijn televisie zonder grenzen en de e-commerce richtlijn.

Amendement 16 Hoofdstuk II, afdeling 1, titel

REGELS INZAKE NIET-
CONTRACTUELE VERBINTENISSEN
DIE VOORTVLOEIEN UIT EEN
ONRECHTMATIGE DAAD

ALGEMENE REGELS INZAKE NIET-
CONTRACTUELE VERBINTENISSEN
DIE VOORTVLOEIEN UIT EEN
ONRECHTMATIGE DAAD

Amendement 17 Hoofdstuk II, afdeling 1, artikel 2 bis (nieuw)

Artikel 2 bis

Rechtskeuze door de partijen

1. De partijen kunnen in een overeenkomst die wordt gesloten na het ontstaan van hun geschil, of in gevallen waarin sprake is van een reeds bestaande commerciële betrekking op basis van gelijkwaardigheid, in een overeenkomst gesloten voor het ontstaan van het geschil,

overeenkomen de niet-contractuele verbintenis te onderwerpen aan het recht dat zij kiezen. Deze keuze moet uitdrukkelijk geschieden of ondubbelzinnig uit de omstandigheden van de zaak blijken. Zij mag geen afbreuk doen aan de rechten van derden en laat de toepassing van dwingende bepalingen in de zin van artikel 12 onverlet.

2. De keuze door de partijen van het toepasselijke recht laat, wanneer alle overige elementen van het geval op het tijdstip waarop de schade ontstaat in een of meer van de lidstaten van de Gemeenschap waren gelokaliseerd, de toepassing onverlet van de bepalingen van het Gemeenschapsrecht.

Motivering

Het lijkt logischer om het voormalige artikel 10 te verplaatsen naar het begin van de verordening, omdat duidelijk is dat, wanneer de partijen onderling overeenstemming hebben bereikt over de toepasselijke wetgeving, rekening moet worden gehouden met de intentie van de partijen alvorens exogene regels tot bepaling van de toepasselijke wetgeving worden toegepast.

Bovendien lijken er geen redenen te zijn om aan te nemen dat partijen die op basis van gelijkwaardigheid een commerciële betrekking zijn aangegaan, geen overeenstemming zouden kunnen bereiken over de wetgeving die van toepassing is op eventuele vorderingen wegens onrechtmatige daad, voordat een dergelijk geschil ontstaat. Ook lijken er geen redenen te zijn om te bepalen dat dergelijke overeenkomsten niet kunnen worden gesloten met betrekking tot intellectuele eigendom.

Amendement 18

Artikel 3

1. Het recht dat van toepassing is op de niet-contractuele verbintenis *is* het recht van het land ***waar de schade is ontstaan of dreigt te ontstaan, ongeacht in welk land de schadeveroorzakende gebeurtenis zich heeft voorgedaan en ongeacht in welk(e) land(en) sprake is van indirecte gevolgen van de schade.***

1. ***Tenzij in deze verordening anders bepaald, is*** het recht dat van toepassing is op de niet-contractuele verbintenis ***die voortvloeit uit een onrechtmatige daad,*** het recht van het land ***waarmee de niet-contractuele verbintenis de nauwste band heeft.***

2. Wanneer *evenwel* de persoon die aansprakelijk wordt gesteld, en de persoon die schade lijdt, hun gewone verblijfplaats in hetzelfde land hebben op het tijdstip waarop de schade zich voordoet, wordt de niet-contractuele verbintenis beheerst door het recht van dit land.

2. Ter bepaling van het toepasselijke recht in een specifiek geval worden de navolgende premissen, afzonderlijk of in combinatie, gehanteerd:

a) wanneer de persoon die aansprakelijk wordt gesteld, en de persoon die schade lijdt, hun gewone verblijfplaats in hetzelfde land hebben op het tijdstip waarop de schade zich voordoet, wordt de niet-contractuele verbintenis beheerst door het recht van dit land;

b) wanneer, behoudens het bepaalde in artikel 13, het schadebrengende feit resulteert in een eis tot schadevergoeding wegens lichamelijk letsel, wordt de niet-contractuele verbintenis beheerst door het recht van het land waar het slachtoffer verblijft;

c) in voorkomende gevallen is de wetgeving toepasselijk van het land waar het (de) meest significante element(en) van de schade zich voordoen of zich waarschijnlijk voordoen, ongeacht de vraag in welk land het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan;

d) een kennelijk nauwere band met een ander land kan met name berusten op een reeds bestaande betrekking tussen de partijen, zoals een contract dat een nauwe band heeft met de desbetreffende niet-contractuele verbintenis.

3. Wanneer, in weerwil van *de leden 1 en 2*, uit het geheel der omstandigheden blijkt dat de niet-contractuele verbintenis kennelijk nauwere banden met een ander land heeft, is het recht van dat andere land van toepassing. *Een kennelijk nauwere band met een ander land kan met name berusten op een reeds bestaande betrekking tussen de partijen, zoals een contract dat een nauwe band heeft met de desbetreffende niet-contractuele*

3. Wanneer, in weerwil van *lid 2*, uit het geheel der omstandigheden blijkt dat de niet-contractuele verbintenis kennelijk nauwere banden met een ander land heeft, is het recht van dat andere land van toepassing. *Met name kan in geval van een vordering die is gebaseerd op een niet-contractuele verbintenis die voortvloeit uit schade veroorzaakt door een product met gebreken bij de bepaling van het toepasselijke recht worden gedacht aan het land of de landen waar*

verbintenis.

een product in verband waarmee een vordering wegens niet-contractuele aansprakelijkheid wordt ingesteld, werd beoogd op de markt te worden gebracht of waarop dat product specifiek was gericht.

Motivering

Omwille van de duidelijkheid kiest de rapporteur voor een enkel beginsel en een aantal premissen aan de hand waarvan de rechtbanken kunnen bepalen welk recht toepasselijk is. Deze benadering moet de rechtbanken in staat stellen om hun discretionaire bevoegdheden te gebruiken bij het kiezen van de oplossing die het meest in overeenstemming is met de noodzaak om recht te doen aan het slachtoffer en met de redelijke verwachtingen van de partijen, terwijl tegelijkertijd het risico van "shopping" wordt voorkomen. Ook heeft het tot doel dépeçage mogelijk te maken.

*De redenering achter premisse (a) is duidelijk: wanneer het slachtoffer en de pleger van de onrechtmatige daad in hetzelfde land verblijven, kan waarschijnlijk het beste recht worden gesproken door toepassing van de wetgeving van dat land. Premisse (b) is toegespitst op verkeersongevallen; wanneer een slachtoffer bijvoorbeeld zo ernstig gewond is dat hij of zij voor de rest van zijn of haar leven intensieve zorg nodig heeft, is het duidelijk gerechtvaardigd om schadevergoeding toe te kennen op het niveau dat gebruikelijk is in zijn of haar land van verblijf en niet op het niveau dat gebruikelijk is in het land waar het ongeval heeft plaatsgevonden. Hiermee zou ook worden voorkomen dat onrecht wordt gedaan in gevallen waarin een ongeval bijvoorbeeld plaatsvond aan boord van een schip uit een goedkope-vlagland en de bemanningsleden wellicht geen banden hebben met dat land. Premisse (c) voorziet in de *lex loci delicti commissi*, de optie waaraan de Commissie de voorkeur gaf. Premisse (d) kan zinvol zijn, wanneer het slachtoffer en de pleger van de onrechtmatige daad reeds een betrekking hadden en er redelijkerwijze van uitgegaan mag worden dat het op die betrekking toepasselijke recht van toepassing is op elke onrechtmatige daad of nalatigheid waarvan uit hoofde van die betrekking sprake is. Lid 3 betreft alle overige gevallen, alsmede zaken waarbij het gaat om producten met gebreken, wanneer het niet de bedoeling was om het desbetreffende product op de markt te brengen in het land waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan.*

Amendement 19 Artikel 4

Artikel 4

Schrappen

Aansprakelijkheid voor producten met gebreken

Onverminderd artikel 3, leden 2 en 3, is met betrekking tot een niet-contractuele verbintenis ingeval van schade of mogelijke schade die wordt veroorzaakt door een product met gebreken, het toepasselijke recht dat van het land waar

de persoon die schade lijdt zijn gewone verblijfplaats heeft, tenzij de persoon die aansprakelijk wordt gesteld kan aantonen dat het product in dat land zonder zijn toestemming op de markt is gebracht; in dat geval is het toepasselijke recht dat van het land waar de persoon die aansprakelijk wordt gesteld zijn gewone verblijfplaats heeft.

Motivering

Voor aansprakelijkheid wegens producten met gebreken kan worden teruggevallen op artikel 3 zoals geamendeerd.

Amendement 20
Afdeling 1 bis, titel (nieuw)

***AFDELING 1 BIS
BIJZONDERE REGELS VAN
TOEPASSING OP SPECIFIEKE
ONRECHTMATIGE DADEN EN NIET-
CONTRACTUELE VERBINTENISSEN***

Amendement 21
Artikel 5

Artikel 5

Schrappen

Oneerlijke concurrentie

1. Op een niet-contractuele verbintenis die voortvloeit uit een daad van oneerlijke concurrentie is het recht van toepassing van het land waar de concurrentieverhoudingen of de collectieve belangen van consumenten rechtstreeks en aanzienlijk worden geschaad of dreigen te worden geschaad.

2. Indien een daad van oneerlijke concurrentie uitsluitend de belangen van een bepaalde concurrent schaadt, is artikel 3, leden 2 en 3, van toepassing.

Motivering

Voor oneerlijke mededinging kan worden teruggevallen op artikel 3 zoals geamendeerd. Omdat bovendien niet duidelijk is wat wordt bedoeld met "daden van oneerlijke concurrentie", kan deze bepaling volgens de rapporteur het beste worden weggelaten. Wanneer uiteindelijk wordt besloten dat "daden van oneerlijke concurrentie" toch in deze verordening moeten worden opgenomen, moeten deze volgens rapporteur in een definitie nader worden aangeduid.

Amendement 22

Artikel 6

1. Op een niet-contractuele verbintenis die voortvloeit uit een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer of de persoonlijkheidsrechten, **is het recht van toepassing van het land van de rechter die zich erover uitspreekt, indien de toepassing van het door artikel 3 aangewezen recht strijdig zou zijn met de fundamentele rechtsbeginselen van het land van de rechter inzake vrijheid van meningsuiting en van nieuwsgaring.**

2. Ten aanzien van het recht van antwoord of soortgelijke maatregelen is het recht van toepassing van het land waar de omroeporganisatie **of de dagbladuitgeverij** haar gewone verblijfplaats heeft.

1. **Wat betreft het recht dat van toepassing is** op een niet-contractuele verbintenis die voortvloeit uit een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer of de persoonlijkheidsrechten, **is de wetgeving van toepassing van het land waar het (de) meest significante element(en) van de schade zich voordoen of zich waarschijnlijk voordoen, maar er kan een kennelijk nauwere band met het land van publicatie of uitzending worden aangenomen op grond van factoren als het land waarop een publicatie of uitzending voornamelijk is gericht of de taal van de publicatie of uitzending of de verkoopvolumes of de luister- of kijkdichtheid in een bepaald land in verhouding tot de totale verkoopvolumes of luister- of kijkdichtheid, of een combinatie van deze factoren . Deze bepaling geldt mutatis mutandis ook voor publicaties op Internet.**

2. Ten aanzien van het recht van antwoord of soortgelijke maatregelen **en eventuele preventieve maatregelen of dwangbevelen tegen een dagbladuitgeverij of omroeporganisatie met betrekking tot de inhoud van een publicatie of uitzending** is het recht van toepassing van het land waar de **dagbladuitgeverij of de** omroeporganisatie haar gewone verblijfplaats heeft.

Motivering

De geamendeerde versie van artikel 6 is in overeenstemming met het arrest in zaak C-68/93, Fiona Shevill en anderen, Jurispr. [1995], blz. I-415. Deze regel is zo geformuleerd dat het ook situaties omvat waarin kennelijk een nauwere band kan worden aangenomen met het land van de belangrijkste plaats van publicatie of uitzending. Dit zorgt voor meer rechtszekerheid voor omroeporganisaties en uitgevers en voor een duidelijke regel die geldt voor alle publicaties, ook publicaties op Internet.

Het amendement op het tweede lid betreffende dwangbevelen is realistischer, omdat dergelijke bevelen snel moeten worden afgedwongen en een voorlopig karakter hebben.

Amendement 23 Artikel 6 bis (nieuw)

Artikel 6 bis

Vakbondsacties

Op een niet-contractuele verbintenis die voortvloeit uit vakbondsacties, gepland of feitelijk plaatsvindend, is het recht van toepassing van het land waar de acties plaatsvinden of hebben plaatsgevonden.

Amendement 24 Artikel 7

Artikel 7

Milieu-inbreuk

Op een niet-contractuele verbintenis die voortvloeit uit een milieu-inbreuk, is het recht van toepassing dat door artikel 3, lid 1, wordt aangewezen, tenzij de persoon die schade lijdt ervoor kiest zijn aanspraken te baseren op het recht van het land op welks grondgebied de schadeveroorzakende gebeurtenis zich heeft voorgedaan.

Schrappen

Motivering

Voor milieu-inbreuken kan worden teruggevallen op artikel 3 zoals geamendeerd. Omdat bovendien een definitie ontbreekt van wat wordt bedoeld met "milieu-inbreuken", geeft de rapporteur er de voorkeur aan daarvan niet uitdrukkelijk melding te maken.

AFDELING 2

Schrappen

**REGELS INZAKE NIET-
CONTRACTUELE VERBINTENISSEN
DIE VOORTVLOEIEN UIT EEN FEIT
DAT GEEN ONRECHTMATIGE DAAD
IS**

Motivering

Deze titel is nu overbodig.

Artikel 9

Schrappen

Bepaling van het toepasselijke recht

- 1. Wanneer een niet-contractuele verbintenis die voortvloeit uit een feit dat geen onrechtmatige daad is, verband houdt met een eerder bestaande betrekking tussen de partijen, zoals een contract dat nauw samenhangt met de niet-contractuele verbintenis, is het recht van toepassing dat deze betrekking beheerst.***
- 2. Onverminderd het bepaalde in lid 1, is, wanneer de partijen hun gewone verblijfplaats in hetzelfde land hebben op het tijdstip waarop de schade ontstaat, op de niet-contractuele verbintenis het recht van dit land van toepassing.***
- 3. Onverminderd het bepaalde in de leden 1 en 2, is op een niet-contractuele verbintenis die op ongegronde verrijking berust, het recht van toepassing van het land waar de ongegronde verrijking zich heeft voorgedaan.***
- 4. Onverminderd het bepaalde in de leden 1 en 2, is op een niet-contractuele verbintenis die uit zaakwaarneming voortvloeit, het recht van toepassing van***

het land waar de belanghebbende op het ogenblik van de zaakwaarneming zijn gewone verblijfplaats had. Wanneer een niet-contractuele verbintenis die uit zaakwaarneming voortvloeit evenwel betrekking heeft op de fysieke bescherming van een persoon of op de bescherming van een bepaalde lichamelijke zaak, is het recht van toepassing van het land waar de persoon of de zaak zich op het ogenblik van de zaakwaarneming bevond.

5. In weerwil van de leden 1, 2, 3 en 4, is, wanneer uit het geheel van de omstandigheden blijkt dat de niet-contractuele verbintenis kennelijk nauwere banden heeft met een ander land, het recht van dit land van toepassing.

6. In weerwil van het bepaalde in dit artikel vallen alle niet-contractuele verbintenissen op het gebied van intellectuele eigendom onder de toepassing van artikel 8.

Motivering

Vervangen door de artikelen 9 bis en 9 ter.

Amendement 27
Artikel 9 bis (nieuw)

Artikel 9 bis

Ongegronde verrijking

1. Wanneer een niet-contractuele verbintenis die voortvloeit uit ongegronde verrijking, verband houdt met een eerder bestaande betrekking tussen de partijen, zoals een contract dat nauw samenhangt met die niet-contractuele verbintenis, is het recht van toepassing dat deze betrekking beheerst.

2. Wanneer het toepasselijke recht niet kan worden bepaald op basis van lid 1 en

wanneer de partijen hun gewone verblijfplaats in hetzelfde land hebben op het tijdstip waarop de gebeurtenis die leidt tot de ongegronde verrijking plaatsvindt, is het recht van dat land van toepassing.

3. Wanneer het toepasselijke recht niet kan worden bepaald op basis van de leden 1 en 2, is het recht van toepassing van het land waar de gebeurtenissen die leiden tot de ongegronde verrijking zich in hoofdzaak hebben voorgedaan, ongeacht de vraag in welk land de verrijking zich heeft voorgedaan.

4. Wanneer uit het geheel van de omstandigheden blijkt dat de niet-contractuele verbintenis die voortvloeit uit ongegronde verrijking kennelijk nauwere banden heeft met een ander land dan het op grond van de leden 1, 2 en 3 bepaalde land, is het recht van dat andere land van toepassing.

Motivering

Deze regels sluiten nauw aan bij de algemene regels voor onrechtmatige daden. Bovendien is de rapporteur het niet eens met de oorspronkelijke idee van de Commissie dat in gevallen van ongegronde verrijking het recht van toepassing is van het land waar de verrijking plaatsvindt. Wat betreft de vraag waar de verrijking plaatsvindt, kan het gaan om geheel en al toevallige omstandigheden (bijvoorbeeld afhankelijk van de vraag waar een fraudeur de bankrekening opent waarnaar het geld frauduleus wordt overgemaakt).

Amendement 28 Artikel 9 ter (nieuw)

Artikel 9 ter

Negotiorum gestio

1. Wanneer een niet-contractuele verbintenis die voortvloeit uit zaakwaarneming, verband houdt met een eerder bestaande betrekking tussen de partijen, zoals een contract dat nauw samenhangt met de niet-contractuele verbintenis, is het recht van toepassing dat deze betrekking beheerst.

2. Wanneer het toepasselijke recht niet kan worden bepaald op basis van lid 1 en wanneer de partijen hun gewone verblijfplaats in hetzelfde land hebben op het tijdstip waarop het schadebrengende feit plaatsvindt, is het recht van dat land van toepassing.

3. Wanneer het toepasselijke recht niet kan worden bepaald op basis van de leden 1 en 2, is het recht van toepassing van het land waar de handeling plaatsvond.

4. Wanneer uit het geheel van de omstandigheden blijkt dat de niet-contractuele verbintenis die voortvloeit uit zaakwaarneming kennelijk nauwere banden heeft met een ander land dan het op grond van de leden 1, 2 en 3 bepaalde land, is het recht van dat andere land van toepassing.

Motivering

Deze regels sluiten nauw aan bij de algemene regels voor onrechtmatige daden.

Amendement 29

Artikel 10

Artikel 10

Schrappen

Rechtskeuze door de partijen

1. Behalve ten aanzien van niet-contractuele verbintenissen die onder artikel 8 vallen, kunnen de partijen in een overeenkomst die wordt gesloten na het ontstaan van hun geschil, overeenkomen de niet-contractuele verbintenis te onderwerpen aan het recht dat zij kiezen. Deze keuze moet uitdrukkelijk geschieden of ondubbelzinnig uit de omstandigheden van de zaak blijken. Zij mag geen afbreuk doen aan de rechten van derden.

2. De rechtskeuze van de partijen laat, wanneer alle overige elementen van het geval op het tijdstip waarop de schade ontstaat, in een ander land waren gelokaliseerd dan dat waarvan het recht is

gekozen, de toepassing onverlet van de bepalingen waarvan volgens het recht van eerstbedoeld land niet bij overeenkomst mag worden afgeweken.

3. De keuze door de partijen van het recht van een derde land laat, wanneer alle overige elementen van het geval op het tijdstip waarop de schade ontstaat in een of meer lidstaten van de Europese Gemeenschap gelokaliseerd waren, de toepassing onverlet van de bepalingen van het Gemeenschapsrecht.

Motivering

Zie het nieuwe artikel 2 bis.

Amendement 30
Artikel 11, letter a)

a) de **voorwaarden** en de omvang van de aansprakelijkheid, met inbegrip van het bepalen van de personen **die kunnen worden aangesproken voor de handelingen die zij stellen;**

a) de **grond** en de omvang van de aansprakelijkheid, met inbegrip van het bepalen van de personen **uit wier handelingen aansprakelijkheid kan voortvloeien;**

Motivering

Ter correctie van de Engelse versie die hiermee in overeenstemming wordt gebracht met andere taalversies; voorts wordt de formulering aangepast aan de bestaande overeenkomsten van internationaal privaatrecht.

Amendement 31
Artikel 12

1. Bij de toepassing ingevolge deze verordening van het recht van een bepaald land kan uitwerking worden gegeven aan de dwingende bepalingen van het recht van een ander land waarmede het geval nauw is verbonden, indien en voor zover deze bepalingen volgens het recht van het laatstgenoemde land toepasselijk zijn ongeacht het recht dat de niet-contractuele verbintenis beheerst. Bij de beslissing of aan deze

1. De bepalingen van deze verordening laten de toepassing onverlet van de bepalingen van het recht van het land van de rechter die het geval dwingend beheersen, ongeacht welk recht op de niet-contractuele verbintenis van toepassing is.

dwingende bepalingen uitwerking moet worden gegeven, wordt rekening gehouden met hun aard en strekking, alsmede met de gevolgen die uit de toepassing of niet-toepassing ervan zouden voortvloeien.

2. De bepalingen van deze verordening laten de toepassing onverlet van de bepalingen van het recht van het land van de rechter die het geval dwingend beheersen, ongeacht welk recht op de niet-contractuele verbintenis van toepassing is.

2. Bij de toepassing ingevolge deze verordening van het recht van een bepaald land kan uitwerking worden gegeven aan de dwingende bepalingen van het recht van een ander land waarmede het geval nauw is verbonden, indien en voor zover deze bepalingen volgens het recht van het laatstgenoemde land toepasselijk zijn ongeacht het recht dat de niet-contractuele verbintenis beheerst. Bij de beslissing of aan deze dwingende bepalingen uitwerking moet worden gegeven, wordt rekening gehouden met hun aard en strekking, alsmede met de gevolgen die uit de toepassing of niet-toepassing ervan zouden voortvloeien.

Motivering

Dit lijkt een logischer volgorde voor de leden 1 en 2. De Engelse tekst is aangepast aan de andere taalversies.

Amendement 32 Artikel 14

Het recht van de persoon die schade lijdt, om een rechtstreekse vordering in te stellen tegen de verzekeraar van de persoon die aansprakelijk wordt gesteld, wordt beheerst door het recht dat van toepassing is op de niet-contractuele verbintenis, tenzij de persoon die schade lijdt ervoor kiest zijn aanspraken te baseren op het recht dat van toepassing is op het verzekeringscontract.

Het recht van de persoon die schade lijdt, om een rechtstreekse vordering in te stellen tegen de verzekeraar van de persoon die aansprakelijk wordt gesteld, wordt beheerst door het recht dat van toepassing is op de niet-contractuele verbintenis, tenzij de persoon die schade lijdt ervoor kiest zijn aanspraken te baseren op het recht dat van toepassing is op het verzekeringscontract **voor zover een van beide rechtsstelsels deze mogelijkheid biedt.**

Motivering

Een door de verzekeringsbranche verlangde verduidelijking.

Amendement 33 Artikel 17, lid 3 (nieuw)

3. Onverminderd het bepaalde in de leden 1 en 2, zijn de bepalingen van deze verordening niet van toepassing op het bewijs en de rechtspleging.

Motivering

Dit amendement sluit aan bij de tekst van artikel 1, lid 2, onder h), van het verdrag van Rome inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst.

Amendement 34 Artikel 22

De toepassing van een bepaling van het door deze verordening aangewezen recht kan slechts terzijde worden gesteld, indien deze toepassing kennelijk onverenigbaar is met de openbare orde van het land van de rechter.

1. De toepassing van een bepaling van het door deze verordening aangewezen recht kan slechts terzijde worden gesteld, indien deze toepassing kennelijk onverenigbaar is met de openbare orde van het land van de rechter.

1 bis. In het bijzonder kan de toepassing van een wettelijke bepaling van elk in deze verordening nader genoemd land terzijde worden gesteld en/of kan het recht van het land van de rechter worden toegepast, indien de toepassing van die bepalingen in strijd zou zijn met fundamentele rechten en vrijheden zoals vastgelegd in het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, nationale grondwettelijke bepalingen en met internationaal humanitair recht.

1 ter. Bovendien kan de toepassing van een bepaling van het door deze verordening aangewezen recht, die zou leiden tot de toekenning van een schadevergoeding die geen vergoedend karakter heeft, zoals schadevergoedingen die als voorbeeld of als straf zijn bedoeld,

worden beschouwd als zijnde in strijd met de openbare orde van het land van de rechter.

Motivering

Het nieuwe tweede lid is bedoeld als verduidelijking van het begrip openbare orde op communautair niveau.

Het nieuwe derde lid is toegevoegd, omdat het buiten de sfeer van deze verordening ligt om een nieuw begrip als "communautaire openbare orde" te introduceren en de mogelijkheid weg te nemen dat schadevergoedingen worden toegekend die als voorbeeld of als straf zijn bedoeld, zoals de Commissie in artikel 24 had voorgesteld. De rapporteur is zich ervan bewust dat het bestaan van zulke schadevergoedingen forumshopping in de hand kan werken en heeft daarom in de nieuwe evaluatieclausule een verplichting voor de Commissie opgenomen om de hele kwestie van schadevergoedingen in dit verband opnieuw te bezien, wanneer zij de tenuitvoerlegging van de verordening evalueert.

Amendement 35 Artikel 23

Artikel 23

Schrappen

Verhouding tot andere bepalingen van Gemeenschapsrecht

1. Deze verordening laat de toepassing onverlet van de bepalingen die in de Verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen of in de besluiten van de instellingen van de Europese Gemeenschappen zijn opgenomen en:

- die voor bijzondere gebieden regels bevatten voor de oplossing van wetsconflicten met betrekking tot niet-contractuele verbintenissen, of***
- die regels vaststellen die van toepassing zijn ongeacht welk nationaal recht krachtens deze verordening de betrokken niet-contractuele verbintenis beheerst, of***
- die in de weg staan aan de toepassing van een bepaling of bepalingen van het recht van het land van de rechter of het door deze verordening aangewezen recht.***

2. Deze verordening laat de communautaire instrumenten onverlet die, voor bijzondere gebieden, en op het

terrein dat wordt gecoördineerd door genoemde instrumenten, de levering van goederen of diensten onderwerpen aan de verplichting tot naleving van de nationale bepalingen die van toepassing zijn op het grondgebied van de lidstaat waar de dienstverrichter gevestigd is en die, op het gecoördineerde terrein, slechts onder welbepaalde voorwaarden een eventuele beperking van het vrije verkeer van diensten afkomstig uit een andere lidstaat toestaan.

Motivering

Overeenkomstige bepalingen zijn ingevoegd in artikel 1, lid 2 bis.

Amendement 36
Artikel 24

Artikel 24

Schrappen

Schadevergoeding die geen vergoedend karakter heeft

De toepassing van een bepaling van het door deze verordening aangewezen recht, die zou leiden tot de toekenning van een schadevergoeding die geen vergoedend karakter heeft, zoals schadevergoedingen die als voorbeeld of als straf zijn bedoeld, is strijdig met de communautaire openbare orde.

Motivering

Ofschoon deze bepaling de sympathie heeft van de rapporteur, wil zij deze liever in geamendeerde vorm toevoegen aan artikel 22.

Amendement 37
Artikel 25

Deze verordening laat de toepassing onverlet van internationale overeenkomsten waarbij de lidstaten op het tijdstip van de vaststelling van deze

1. Deze verordening laat de toepassing onverlet van internationale overeenkomsten waarbij de lidstaten op het tijdstip van de vaststelling van deze

verordening partij zijn en waarbij op bijzondere gebieden met betrekking tot niet-contractuele verbintenissen de gevallen waarin tussen het recht van verschillende landen moet worden gekozen, worden geregeld.

verordening partij zijn en waarbij op bijzondere gebieden met betrekking tot niet-contractuele verbintenissen de gevallen waarin tussen het recht van verschillende landen moet worden gekozen, worden geregeld.

1 bis. Wanneer echter alle elementen die voor de situatie van belang zijn op het tijdstip waarop de schade ontstaat, zijn gelokaliseerd in een of meer lidstaten van de Europese Gemeenschap, prevaleren de bepalingen van deze verordening boven de bepalingen van het Verdrag van Den Haag van 4 mei 1971 inzake de wet welke van toepassing is op verkeersongevallen op de weg en het Verdrag van Den Haag van 2 oktober 1973 betreffende de wet welke van toepassing is op aansprakelijkheid wegens producten.

1 ter. De bepalingen van deze verordening prevaleren ook boven de bepalingen van internationale verdragen die tussen twee of meer lidstaten zijn gesloten, tenzij die verdragen zijn genoemd in bijlage I.

Motivering

De genoemde Verdragen van Den Haag zijn niet door alle lidstaten geratificeerd en bovendien zijn in de verordening bepalingen opgenomen betreffende verkeersongevallen en zaken in verband met aansprakelijkheid voor producten. Gezien de kritiek die bestaat op het Verdrag van Den Haag betreffende verkeersongevallen moet de Commissie volgens de rapporteur in overweging nemen om communautaire wetgeving voor te stellen (zie het voorgestelde nieuwe artikel 26 bis).

Amendement 38
Artikel 26 bis (nieuw)

Artikel 26 bis

Evaluatie

Uiterlijk ... * brengt de Commissie verslag uit aan het Europees Parlement, de Raad en het Economisch en Sociaal Comité over de toepassing van deze verordening en doet zij zonodig verdere voorstellen voor aanpassing van de verordening.

In haar verslag schenkt de Commissie bijzondere aandacht aan de gevolgen van

de wijze waarop vreemd recht in de verschillende rechtsgebieden wordt behandeld en aan het probleem van de schadevergoedingen, met inbegrip van de in bepaalde rechtsgebieden bestaande mogelijkheid om schadevergoedingen toe te kennen die zijn bedoeld als voorbeeld of als straf.

In het verslag wordt ook aandacht geschonken aan de vraag of voorstellen moeten worden gedaan voor communautaire wetgeving die specifiek betrekking heeft op het recht dat van toepassing is op verkeersongevallen.

Het verslag bevat ook een analytische studie betreffende de mate waarin rechtbanken in de lidstaten vreemd recht in de praktijk toepassen, met inbegrip van aanbevelingen met betrekking tot de wenselijkheid van een gemeenschappelijke aanpak ten aanzien van de toepassing van vreemd recht.

** Drie jaar na de datum van vaststelling van deze verordening*

Motivering

De rapporteur acht deze evaluatieclausule wenselijk en noodzakelijk.

TOELICHTING

De amendementen die zijn ingediend op het voorstel voor een verordening hebben tot doel het oorspronkelijke voorstel te vereenvoudigen door een concept aan te dragen voor algemene voorschriften voor de bepalingen van het recht dat van toepassing is op onrechtmatige daden. De rapporteur stelt voor dat het het beste zou zijn om eerst na te gaan of de partijen overeenstemming hebben bereikt over de vraag wat het toepasselijke recht dient te zijn (artikel 2 bis). Zij ziet geen reden waarom de partijen het niet eens zouden kunnen worden over het voorleggen van niet-contractuele verbintenissen aan de rechtspraak van hun keuze voordat, en niet alleen nadat, het geschil ontstaat, wanneer er toch al sprake is van een commerciële betrekking tussen partijen op basis van gelijkwaardigheid. Ook heeft zij het mogelijk gemaakt dat dergelijke afspraken worden gemaakt met betrekking tot geschillen betreffende intellectuele-eigendomsrechten.

Anders moet door de rechtbanken het beginsel worden toegepast zoals dat uiteengezet is in artikel 3, lid 1. Om hen te helpen bij het doen van deze vaststelling, worden in artikel 3, lid 2 een aantal premissen uiteengezet die afzonderlijk of in combinatie (om *dépeçage*, splitsing van rechtskeuze, mogelijk te maken) kunnen worden toegepast. De redenering achter deze premissen is: wanneer het slachtoffer en de dader van de onrechtmatige daad in hetzelfde land verblijven, kan waarschijnlijk het beste recht worden gesproken door toepassing van de wetgeving van dat land. Premisse (b) is toegespitst op zaken waarbij sprake is van lichamelijk letsel (bijvoorbeeld verkeersongevallen); het is duidelijk gerechtvaardigd om schade toe te kennen op het niveau dat gebruikelijk is in het land van verblijf van het slachtoffer en niet op het niveau dat gebruikelijk is in het land waar het ongeval heeft plaatsgevonden. Premisse (c) voorziet in de *lex loci delicti commissi*, de optie waaraan de Commissie de voorkeur gaf. Premisse (d) kan zinvol zijn, wanneer het slachtoffer en de pleger van de onrechtmatige daad reeds een betrekking hadden en er redelijkerwijze van uitgegaan mag worden dat het op die betrekking toepasselijke recht van toepassing is op elke onrechtmatige daad of nalatigheid waarvan uit hoofde van die betrekking sprake is. Artikel 3, lid 3 betreft alle overige gevallen, alsmede zaken waarbij het gaat om producten met gebreken, wanneer het niet de bedoeling was om het desbetreffende product op de markt te brengen in het land waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan.

Veel zaken zijn zo ingewikkeld dat een flexibele regeling wenselijker is dan strakke voorschriften voor elke categorie van niet-contractuele verbintenis. Kleine feitelijke verschillen tussen zaken kunnen de verwachtingen van de partijen, alsmede de in het geding zijnde beleidsoverwegingen, geheel anders doen uitvallen.

De rapporteur heeft desalniettemin speciale bepalingen opgenomen voor laster en onrechtmatige daden die voortvloeien uit vakkbondsgeschillen, terwijl de speciale bepalingen betreffende producten met gebreken, oneerlijke concurrentie en milieu-inbreuken zijn geschrapt.

Wat betreft de schendingen van de persoonlijke levenssfeer en rechten met betrekking tot de persoonlijkheid is de rapporteur van mening dat in beginsel de *lex loci delicti commissi* van toepassing moet zijn, maar dat de rechtbank de mogelijkheid moet hebben vast te stellen dat kennelijk een nauwere betrekking bestaat met het land van publicatie of uitzending, gelet op factoren als verkoopvolumes per lidstaat, luister- of kijkcijfers enz. Overeenkomstig de

Brussel I-verordening betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken kan de rechtbank ook rekening houden met het publiek waarop de publicatie of uitzending voornamelijk gericht is. Omdat ook Internetpublicaties hieronder vallen, kan worden voorkomen dat zich situaties voordoen waarin verschillende bepalingen van toepassing zijn op dezelfde publicatie, afhankelijk van de vraag of sprake is van off-line- of on-line-publicatie. De rapporteur is van mening dat dit moet leiden tot meer rechtszekerheid.

Wat de overige niet-contractuele verbintenissen betreft heeft de rapporteur ervoor gekozen ongegronde verrijking en zaakwaarneming ter wille van de vereenvoudiging te behandelen in twee afzonderlijke artikelen.

De rapporteur is zich ervan bewust dat haar aanpak verschilt van die van de traditionele internationale verdragen op het gebied van het internationaal privaatrecht, maar zij zou erop willen bewijzen dat het hier gaat om communautaire wetgeving en dat daarom moet worden voldaan aan verschillende vereisten. In tegenstelling tot eerdere rechtsinstrumenten waarin door de Gemeenschap een bestaand internationaal verdrag betreffende privaatrecht is overgenomen, was er in dit geval geen bestaand verdrag, hetgeen een unieke gelegenheid biedt om in een specifiek communautaire context wetgeving uit te vaardigen. De rapporteur heeft met name haar best gedaan ervoor te zorgen dat de verordening in overeenstemming is met wetgeving op het gebied van de interne markt en de goede werking van de interne markt bevordert en niet belemmert. Bijzondere aandacht is geschonken aan het doen aansluiten van de verordening bij de richtlijnen televisie zonder grenzen en e-commerce. De rapporteur heeft er met name naar gestreefd voorstellen te doen die gebaseerd zijn op een principieel holistische benadering, op basis waarvan het mogelijk zou moeten zijn te voorkomen dat nu of in de toekomst verwarrende uitzonderingen en speciale regelingen noodzakelijk zijn, omdat die er alleen maar toe leiden dat onze wetgeving ingewikkelder en minder transparant wordt.

Ook is aandacht geschonken aan het overheidsbeleid. De rapporteur is van mening dat het van belang is om er duidelijk op te wijzen dat communautair overheidsbeleid in een rudimentaire vorm al bestaat, zoals blijkt uit het bestaan van het EVRM, het Handvest van de grondrechten, nationale grondwettelijke bepalingen en internationaal humanitair recht. De verwijzing naar internationaal humanitair recht is toegevoegd om te voorkomen dat rechtbanken wettelijke bepalingen van een derde land moeten toepassen die in strijd zijn met Europese waardensystemen.

Ook heeft de rapporteur duidelijk gemaakt dat bepalingen met betrekking tot bewijs en rechtspleging overeenkomstig de traditionele bepalingen van het internationaal privaatrecht buiten de reikwijdte van deze verordening vallen.

Tenslotte is de bepaling betreffende *openbare orde* uitgebreid tot schadevergoedingen die worden toegekend als voorbeeld of als straf, omdat de rapporteur van mening is dat het juridisch niet mogelijk is om in een instrument als het onderhavige een wettelijke verbodsbepaling betreffende de toekenning van dergelijke schadevergoedingen op te nemen. Zij heeft echter wel een evaluatieclausule opgenomen waarmee de Commissie opdracht krijgt om drie jaar na de vaststelling van de verordening een studie te verrichten betreffende het vraagstuk van schadevergoedingen en de gevolgen daarvan met betrekking tot forumshopping.

Gezien de ontevredenheid die heerst over het Verdrag van Den Haag betreffende verkeersongevallen stelt de rapporteur voor de Commissie te verzoeken een voorstel in overweging te nemen voor een communautair instrument voor dit onderwerp. In afwachting daarvan moeten verkeersongevallen uit hoofde van deze verordening op een bevredigende wijze kunnen worden behandeld.

Een ander belangrijk aspect van deze evaluatie zou de vraag moeten zijn hoe nationale rechtbanken in de praktijk omgaan met de toepassing van vreemd recht; wat dit betreft moet meer informatie worden verzameld om ervoor te zorgen dat er sprake is van een gelijke behandeling ten opzichte van het nationaal recht, teneinde het vertrouwen in de toepassing van vreemd recht in nationale rechtbanken te bevorderen en ook in dit geval tegen te gaan dat mensen hun toevlucht nemen tot forumshopping.

De rapporteur zou willen beklemtonen dat deze verordening niet alleen moet worden gezien als onderbouwing van de uiteenlopende juridische tradities op het gebied van het privaatrecht in de lidstaten, die het resultaat zijn van hun unieke historische culturele en sociale omstandigheden, maar tegelijkertijd op communautair niveau duidelijke richtlijnen wil aanreiken met betrekking tot de vraag hoe die verschillende tradities in geval van geschillen met elkaar in overeenstemming moeten worden gebracht door op een adequate wijze gewicht toe te kennen aan de prioriteiten van de algehele communautaire rechtsorde. Tenslotte zou de rapporteur willen opmerken dat deze verordening er mede toe moet bijdragen dat de communautaire beginselen van wederzijdse erkenning en vertrouwen tussen de rechtbanken van de lidstaten gehandhaafd worden.